

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародні системи та глобальний розвиток»

Ступінь вищої освіти – Магістр
Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Рік навчання: 1, семестр 1
Форма здобуття вищої освіти: денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС: 4
Мова викладання – українська

Лектор навчальної дисципліни
Контактна інформація лектора (e-mail)
URL ENK на навчальному порталі НУБіП України

Гольцов Андрій Геннадійович, доктор політ. наук, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації
andrgengolts1@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4821>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Міжнародні системи та глобальний розвиток» належить до обов'язкових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти з галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» другого (магістерського) рівня. Сучасні міжнародні системи у своєму функціонуванні зіштовхуються з численними викликами – глобальними, регіональними, локальними. Тому існують актуальні проблеми оптимізації геопросторових структур та функцій наявних міжнародних систем в умовах розвитку глобальних процесів. Магістри міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій мають бути здатними для виконання фахових завдань у справі розв'язання зазначених вище проблем. Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів: «Міжнародні системи та їхній розвиток» та «Міжнародні системи в глобалізованому світі».

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1. Міжнародні системи та їхній розвиток				
Тема 1. Системний підхід у дослідженнях міжнародних відносин	2/2	Знати загальні положення системної теорії в наукових дослідженнях, основні засади системного підходу. Вміти виявляти підсистеми та елементи в структурі системи. Володіти основними вміннями та навичками структурно-функціонального аналізу.	Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи.	Семінарське заняття: від 0 до 10 б.
Тема 2. Міжнародні системи: теоретико-методологічні засади дослідження	2/2	Знати основні підходи до трактування міжнародних систем. Розуміти специфічні особливості міжнародних системи. Характеризувати основні типи міжнародних систем. Аналізувати структури міжнародних систем. Виявляти проблеми дослідження міжнародних систем.	Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи.	Семінарське заняття: від 0 до 10 б.
Тема 3. Виникнення та розвиток міжнародних	2/2	Знати основні етапи виникнення міжнародних систем та їхнього	Усне опитування. Виконання завдання для	Семінарське заняття: від 0 до 10 б. Самостійна

систем		розвитку в Давнину та Середньовіччі. Аналізувати розвиток міжнародних систем в Новий час. Виявляти закономірності трансформації міжнародних систем у ХХ ст. Визначати тенденції розвитку міжнародних систем у сучасну добу	самостійної роботи. Виконання тестових завдань.	робота в elearn: від 0 до 10 б. Тестові завдання: від 0 до 20 б.
Модуль 2. Міжнародні системи в глобалізованому світі				
Тема 4. Глобалізація. Проблеми глобалізації	2/2	Знати основні поняття, теорії та напрями досліджень глобалістики. Розуміти сутність різних підходів до оцінки глобальних процесів у сучасному світі. Аналізувати процеси регіоналізації, глокалізації, глобалізації у сучасному світі. Виявляти актуальні проблеми, що виникають внаслідок глобалізації в регіонах та країнах світу.	Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи	Семінарське заняття: від 0 до 10 б.
Тема 5. Міжнародні безпекові системи	2/2	Знати концептуальні засади національної та міжнародної безпеки. Розуміти сутність регіональної та глобальної безпеки. Виявляти вплив міжнародних	Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи	Семінарське заняття: від 0 до 10 б.

		<p>конфліктів на міжнародні системи. Оцінювати ступінь стабільності міжнародних систем. Аналізувати сучасні міжнародні безпекові системи у світі.</p>		
<p>Тема 6. Геополітична глобалізація. Геопросторові політичні системи</p>	1/1	<p>Розуміти геополітичні аспекти сучасної глобалізації. Виявляти основні геополітичні фактори виникнення та розвитку міжнародних систем. Визначати особливості формування сучасних геопросторових політичних систем. Аналізувати геопросторові політичні системи різних ієрархічних рівнів у сучасному світі.</p>	<p>Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи</p>	<p>Семінарське заняття: від 0 до 10 б.</p>
<p>Тема 7. Глобальні економічні процеси. Міжнародні економічні системи</p>	2/2	<p>Розуміти сутність економічної глобалізації. Характеризувати формування міжнародних економічних систем і світового господарства. Аналізувати сучасне світове господарство як систему з численними підсистемами. Виявляти проблеми та перспективи формування</p>	<p>Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи.</p>	<p>Семінарське заняття: від 0 до 10 б. Самостійна робота в elearn: від 0 до 10 б.</p>

		інтеграційних економічних систем.		
Тема 8. Глобальні культурно-цивілізаційні процеси. Культурно-цивілізаційні системи	2/2	Знати провідні цивілізаційні теорії. Розуміти сутність провідних підходів до розуміння глобальної цивілізації та локальних цивілізацій. Проводити порівняльний аналіз процесів регіоналізації, глокалізації, глобалізації у сфері культури. Виявляти проблеми розвитку певних культурно-цивілізаційних спільнот.	Усне опитування. Написання есе. Виконання тестових завдань.	Семінарське заняття: від 0 до 10 б. Есе: від 0 до 10 б. Тестові завдання: від 0 до 20 б.
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Порушення норм академічної доброчесності при виконанні студентами наукових та навчальних робіт є неприпустимим. Несамостійне виконання тестових завдань, списування під час виконання модульного та семестрового контролю (екзамену) заборонені (зокрема, не допускається використання мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, їхні реферати мають містити правильно оформлені посилання на використані джерела та літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків

90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. Івано-Франківськ : ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / Н. М. Вдовенко, Л. В. Богач, В. Л. Герасимович та ін. Київ : НУБіП України, 2017. 319 с.
3. Глобальна та національна безпека: підручник / В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянчук та ін. ; за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : НАДУ, 2018. 784 с.
4. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір : монографія / за ред. В. К. Кіптенко, Б. П. Яценка. Київ : Київський університет, 2018. 255 с.
5. Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика : навч. посіб. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 428 с.
6. Капітоненко М. Г. Теорія міжнародних відносин. Чернівці : Книги ХХІ століття, 2019. 272 с.
7. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні системи. Світова політика. Київ : ФАДА ЛТД, 2001. 224 с.
8. Кулініч М. А., Татаренко Н. О., Ціватий В. Г. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем : навч. посіб. / за ред. Л. Д. Чекаленко. Київ : ДАУ, 2013. 628 с.
9. Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин : підручник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка ; Київ : Знання, 2017. 407 с.
10. Міжнародні системи і глобальний розвиток : підручник / В. А. Манжола та ін.; кер. авт. кол. О. А. Коппель; за ред. Л. В. Губерського, В. А. Манжолі. Київ : Київський університет, 2009. 601 с.
11. Прокопенко Т. О. Теорія систем і системний аналіз : навч. посіб. Черкаси : ЧДТУ, 2019. 139 с.
12. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с.
13. Соснін О. В., Воронкова В. Г., Постол О. Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри) : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2015. 556 с.
14. Сучасні економічні теорії глобальних систем: навч. посіб. / Г. І. Башнянин та ін. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів : Новий Світ, 2013. 366 с.
15. Туленков М. В. Теорія систем і системний аналіз у соціології: підручник. Київ : Каравела, 2020. 596 с.

Допоміжні

16. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Знання, 2018. 246 с.
17. Бебик В. М., Шергін С. О., Дегтерьова Л. О. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика: навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2006. 208 с.
18. Білорус О. Г., Мацейко Ю. М., Вітер І. І. Глобальні стратегії Євросоюзу : монографія. Київ, 2009. 528 с.
19. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір : монографія / Любіцева О. О. та ін. Київ : Київський університет, 2010. 160 с.
20. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посіб. / В. А. Мандрагеля та ін. ; за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої. Київ : НАДУ, 2016. 286 с.
21. Книш М. М., Котик Л. І. Політико-географічна глобалістика : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 484 с.
22. Мартен Д., Мецжер Ж. Л., П'єр Ф. Метаморфози світу: Соціологія глобалізації ; пер з фр. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2005. 302 с.
23. Недбай В. В. Світова політика сучасності: навч. посіб. Миколаїв : Швець В. Д., 2017. 237 с.
24. Павлов О. І. Тенденції розвитку цивілізацій у контексті глобалізації: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2009. 288 с. [Електронний ресурс].
25. Потехін О. В., Тодоров І. Я. Глобалізація безпеки : навч. посіб. Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2011. 246 с.
26. Пронь С. В. Міжнародні відносини та зовнішня політика: системна історія 1914-2014 років : навч. посіб. Миколаїв : Іліон, 2014. 243 с.
27. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах : монографія / В. М. Бебик та ін. Київ : Вадекс, 2019. 442 с.
28. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика / М. П. Требін та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 538 с.
29. Турчин Я. Б., Демчишак Р. Б., Плазова Т. І. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.) : навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 140 с.
30. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин : підручник / В. А. Манжола та ін.; кер. авт. кол. В. А. Манжола; за ред. Л. В. Губерського. Київ : Київський університет, 2008. 512 с.
31. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції ; пер. з англ. Київ : Наш формат, 2018. 576 с.
32. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії ; пер. з англ. Київ : Наш формат, 2019. 608 с.
33. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648–1918) : підручник. Київ : ВД «Персонал», 2009. 224 с.
34. Чугаєв О. А. Глобальні виміри економічної сили країни : монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 495 с.
35. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : ДАУ при МЗС України, 2017. 200 с.

36. Acharya A., Buzan B. *The Making of Global International Relations: Origins and Evolution of IR at its Centenary*. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 392 p.
37. Art R., Jervis R. *International Politics: Enduring Concepts and Contemporary Issues*. 13th ed. London : Pearson Education, 2016. 583 p.
38. Buzan B., Little R. *International Systems in World History: Remaking the Study of International Relations*. Oxford : Oxford University Press, 2000. 472 p.
39. Dalby S. *Anthropocene Geopolitics: Globalization, Security, Sustainability*. Ottawa : University of Ottawa Press, 2020. 250 p.
40. Frost M. *Global Ethics : Anarchy, Freedom and International Relations*. London ; New York : Routledge, 2009. 182 p.
41. *Globalization as Evolutionary Process: Modeling Global Change (Rethinking Globalizations)* / G. Modelski, T. Devezas, W. Thompson (eds.). – London: Routledge, 2008. – 464 p.
42. *International Politics: Classic and Contemporary Readings* / S. Handler, R. Person (eds.) – 2th ed. – Washington, DC: CQ Press, 2020. – 456 p.
43. *International Relations Theories: Discipline and Diversity* / T. Dunne, M. Kurki, S. Smith (eds.). 4th ed. Oxford : Oxford University Press, 2016. 400 p.
44. Telo M. *Regionalism in Hard Times. Competitive and Post-Liberal Trends in Europe, Asia, Africa, and the Americas*. London, N.Y. : Routledge, 2017. 86 p.
45. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations* / J. Baylis, S. Smith, P. Owens (eds.). 7th ed. Oxford : Oxford University Press, 2017. 610 p.
46. Womack B. *Asymmetry and International Relations*. Cambridge : Cambridge University Press, 2016. 244 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Міністерство закордонних справ України. URL : <https://mfa.gov.ua>
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Brookings Institution. URL : <https://www.brookings.edu/>
4. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL : <https://carnegieendowment.org/>
5. Chatham House (Royal Institute of International Affairs). URL : <https://www.chathamhouse.org/>
6. European Union (EU). URL : https://europa.eu/european-union/index_en
7. Institute for the Study of War (ISW). URL : <https://www.understandingwar.org/>
8. North Atlantic Treaty Organization (NATO). URL : <https://www.nato.int/>
9. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). URL : <https://www.oecd.org/>
10. RAND («Research and Development») Corporation. URL : <https://www.rand.org/>
11. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). URL : <https://www.sipri.org/>
12. The Center for Strategic and International Studies (CSIS). URL :

<https://www.csis.org/>

13. The Club of Rome. URL : <https://www.clubofrome.org/>

14. United Nations (UN). URL : <https://www.un.org/en/>